

HVORFOR HOLDER VI SKOLE?

SKAL BØRNENE I SKOLEN KUNNE LÆSE 200 ORD I MINUTTET FOR AT KUNNE SLÅ KINESERNE I KONKURRENCESTATEN ELLER FOR AT BLIVE I STAND TIL AT LÆSE SPÆNDENDE BØGER OG STORE FORTÆLLINGER, DER GIVER FORSTÅELSE FOR HISTORIEN OG REDSKABER TIL LIVET? FOLKEKIRKEN ER MED I SAMTALEN.

Hvilke værdier skal vores børn have med, når de forlader skolen?

Den debat har folkekirken ikke været aktiv i i mange år.

Men det er den nu. Folkekirkens biskopper er bekymrede over dannelsesfagenes vilkår i en folkeskole, som er under pres. I stedet for fokus på kundskaber, tilværelsesoplysning og dannelse til livet og samfundet ser de skolen, siden det internationale PISA-program til evaluering i skolen kom til verden, blive sporet ind på færdigheder, elevplaner og læringsmål. Selv de typiske dannelsesfag som dansk, historie, kristendom, biologi og geografi, hvor en lærer ofte har kunnet øse viden og store fortællinger ud, bliver mere og mere 'fag-faglige' og test-orienterede.

En hel række af konferencer har siden 2013 sat fokus på, om vejen er rigtig, og om vi "kommer til at smide barnet ud med badevandet", som Anders Bondo Christensen, formand for Danmarks Lærerforening, udtrykker det. 'Barnet' her forstået som dannelse til livet.

Han er taknemmelig for biskoppernes engagement og involvering:

"Jeg oplever stor genklang mellem det, vi gerne vil med skolen, og det menneskesyn, jeg møder hos biskopperne. Vi mener ikke, at folkeskolen skal være en folkekirkeskole. Den skal være for alle. Men kirkens stemme er med til at kvalificere debatten om instrumentalisering af folkeskolen."

DEN GODE SKOLE I AABENRAA

Folkekirken var bl.a. repræsenteret, da Aabenraa Kommune i januar 2017 satte gang i 'Den gode skole'. Det er et stort udviklingsprojekt, som er udviklet i et usædvanligt samarbejde mellem skoleforvaltningen, provstiet og lærerforeningen, og som indeholder et helt år til bl.a. at diskutere skolens formål og "skabe en fælles forståelse for skolens dannelsesopdrag."

Når Aabenraa Provsti er medarrangør af et skoleudviklingsprojekt, skyldes det de folkekirkelige skoletjenester – den ikke-forkyndende organisation midt mellem kirken og skolen. Nogle lokale medlemmer af lærerforeningen henvendte sig til Aabenraa Provsti, som kort forinden var gået i gang med at opbygge en lokal skoletjeneste. Det blev til et aktivt partnerskab.

NEW PUBLIC MANAGEMENT

Anders Bondo Christensen slår fast, at han skal sørge for god løn og en god overenskomst til lærerne, "fordi det også er en forudsætning for en god skole." Men han brænder også for folkeskolen som Danmarks vigtigste kulturbærende samfundsinstitution. Han kalder projektet i Aabenraa for "et af mange, men nok det mest omfattende", og siger:

"Den fælles ambition, vi deler i folkeskolen, folkekirken, 3F, FOA, højskolebevægelsen m.fl. er at tage ansvar for at rejse diskussionen om, hvorfor vi holder skole. Det har vi et fælles behov for at blive skarpe på, siger han og fortsætter: ►

“Hele new public management-bølgen, hvor man tror, man kan effektivisere tingene med præcise styringsinstrumenter, har i den grad sat sin dagsorden i folkeskolen.”

I dag er Danmark et af de lande, der har flest tests i skolen:

“Tidligere var vi det land, der havde færrest. Det er en fundamental forandring af skolen og hele lærerrollen. Den er sket på 15-20 år, men uden at vi har haft en overordnet debat om, hvad vi vil med skolen. I min tid som formand er der gennemført tre skolereformer – det er vanvittigt – og i ingen af tilfældene båret af en samtale om, hvad vi vil med skolen.”

FORMÅLSPARAGRAFFEN

Derfor er der behov for, at alle gode kræfter samles. Ellers bliver det styringsdagsorden, der kommer til at bestemme udviklingen, siger lærerforeningsformanden og understreger betydningen:

“Jeg vil hævde, at de nationale tests og kvalitetsrapporter i dag er langt mere styrende for skolens dagsorden end formålsparagraffen.”

Privat bor Anders Bondo Christensen på Sundeved i Sønderborg Provsti. Han fortæller om en lærer, som alle hans børn har haft til fysik-kemi. Et af elementerne i undervisningen var et stort selvvalgt fordybelsesprojekt, som der var sat to måneder af til. Fordybelsen betød bl.a., at en af Anders Bondos egne døtre ‘blev tændt’ for det fag. Så kom de nationale tests, og så holdt læreren op med at arbejde med fordybelse på den måde. Han var sikker på, at han godt kunne forklare både børn og forældre, at resultaterne i disse tests ikke betød alverden, men resultaterne skulle også sendes ind til Sønderborg Kommune, hvor de ville blive sammenlignet med resultaterne fra alle andre skoler i Sønderborg Kommune. Og læreren ville ikke risikere at blive årsag til, at skolen skulle blive udskreget som dårlig.

SKAL IKKE VÆRE NEMT

“På den måde kommer de her ting til at styre! Selv en dygtig og respekteret lærer med stor integritet bliver påvirket. Derfor er vi nødt til at rejse debatten: Hvorfor holder vi skole? Er det for at få gode test-resultater,” spørger lærerforeningsformanden retorisk.

Nationale tests og elevplaner gør det ellers meget nemmere at være lærer, siger han:

“Men det skal ikke være nemt at være lærer. Skrækeksemplet er England, hvor man har været igennem meget af det, vi også har i Danmark. På et tidspunkt finder de ud af, at testsystemerne indsnævrer undervisningen, fordi lærerne underviser i præcis det, de bliver målt på, og man får ikke det ud af det, samfundet ønsker: unge mennesker, der formår at tage ansvar for deres eget liv. Men så ville lærerne slet ikke af med systemet. Det var meget nemmere, de vidste, hvad de skulle undervise i, og hvad de blev målt på.”

BENHÅRD FAGLIGHED

Lærernes formand går ind for tårnhøj faglighed:

“Vi skal have dygtige elever, kundskaber, færdigheder, udtryksformer – behård faglighed. Men den danske tradition er,

at det ikke kun er for kundskabernes skyld – det er, fordi vi skal have kloge mennesker. Ikke for livsindkomstens skyld, men for livsværdien. Og selv om man helt kynisk sagde, at “vi vil kun have skole for at klare os godt i den internationale konkurrence”, så skal vi stadig lære for livet. Når vi sender soldater ud på internationale missioner, får vi at vide, at de er blandt de bedste i verden. Det er der to grunde til, har en tidligere chef for de internationale missioner sagt. Den ene er den gode militære grunduddannelse. Den anden er folkeskolen, hvor de kundskaber, vi tilegner os, giver kloge mennesker, der træffer kloge beslutninger. Vi skal ikke uddanne unge mennesker, der kun kan leksikonnet forfra og bagfra. Vi skal stå for en dannelsesfilosofi, hvor vi gennem kundskaber giver børn mulighed for at træffe kloge valg.” ■

KONFERENCERNE:

Den første af de store konferencer, hvor folkekirken og folkeskolen sammen har diskuteret folkeskole og dannelse, fandt sted i 2013. Der har siden været store nationale konferencer både i 2015, i 2016 og i 2017 – desuden mindre, mere regionale konferencer. Der planlægges et ‘Folkemøde om folkeskolen’ i Aabenraa i 2019.

FORMÅLS- PARAGRAFFER

GENNEM TIDEN

1739 - OGSÅ DE FATTIGE BØRN:

Vi Christian den Sjette.....gøre vitterligt ... at lade danske skoler ...således indrette, at alle og enhver, end og de fattige Børn overalt på Landet kunne tilstrækkeligen undervises om Troens Grund samt Salighedens Vey, Orden og Middeler, efter Guds Ord og den Evangeliske Kirkes sande i Børns Lærdom - men korteligen forfattede Lære, saa og i at læse, skrive og reigne, som saadanne Videnskaber, der ere alle og enhver, af hvad Stand og Vilkor de end måtte være, nyttige og fornødne.

1814 - RETSKAFNE MENNESKER OG NYTTIGE BORGERE I STATEN:

Ved Børnenes Undervisning skal der i Almindelighed tages Hensyn til at danne dem til gode og retskafne Mennesker, i Overensstemmelse med den evangelisk-christelige lære; samt til at bibringe den de Kundskaber og Færdigheder, der ere dem nødvendige for at blive nyttige Borgere i Staten.

1937 & 1958

- UDVIKLE ANLÆG OG EVNER:

Folkeskolens Formål er at fremme og udvikle Børnenes Anlæg og Evner, at styrke deres Karakter og give dem nyttige Kundskaber. Kristendommen i Folkeskolen skal være i Overensstemmelse med Folkekirkens evangelisk-lutherske Lære.

1975 - SØGE VIDEN, TÆNKE SELV OG TAGE STILLING:

Folkeskolens opgave er i samarbejde med forældrene at give eleverne mulighed for at tilegne sig kundskaber, færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer, som medvirker til den enkelte elevs alsidige udvikling.

Folkeskolen må i hele sit arbejde søge at skabe sådanne muligheder for oplevelse og selvvirksomhed, at eleven kan øge sin lyst til at lære, udfolde sin fantasi og opøve sin evne til selvstændig vurdering og stillingtagen.

Folkeskolen forbereder eleverne til medleven og medbestemmelse i et demokratisk samfund og til medansvar for

løsningen af fælles opgaver. Skolens undervisning og hele dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed og demokrati.

1993 - KUNDSKABER, OPLEVELSE, FORDYBELSE, ERKENDELSE, LYST TIL AT LÆRE:

Folkeskolens opgave er i samarbejde med forældrene at fremme elevernes tilegnelse af kundskaber, færdigheder, arbejds-metoder og udtryksformer, der medvirker til den enkelte elevs alsidige personlige udvikling.

Folkeskolen må søge at skabe sådanne rammer for oplevelse, virkelyst og fordybelse, at eleverne udvikler erkendelse, fantasi og lyst til at lære, således at de opnår tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle. Folkeskolen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur og bidrage til deres forståelse for andre kulturer og for menneskets samspil med naturen.

Skolen forbereder eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens undervisning og hele dagligdag må derfor bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

2006 - KUNDSKABER, OPLEVELSE, FORDYBELSE, FORBEREDER TIL VIDERE UDDANNELSE:

Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.

Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati ■